

Besluit Verlenen ontheffing

Waterschap Rijn en IJssel
Postbus 148
7000 AC DOETINCHEM

Datum
22 juli 2024

Zaaknummer
2023-011059

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
5.1.2e
post@gelderland.nl

Blad
1 van 20

Locatie
Hagenbeek, Barchem

Gemeente
Lochem

Activiteit
Klimaatrobuuste inrichtingsmaatregelen

Beste [REDACTED]

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een luchtfoto van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 is een kaart met de te nemen maatregelen opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing. U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Wet natuurbescherming en de Omgevingswet

De ontheffingsaanvraag is ingediend volgens de Wet natuurbescherming (Wnb) en conform het overgangsrecht van de Omgevingswet is het besluit genomen onder deze wetgeving. Een onherroepelijke ontheffing van een verbod ter bescherming van soorten geldt als een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit, zoals bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

5.1.2e
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

2 van 20

Indien de procedure voor het verlenen van de ontheffing nog niet is afgerond, blijft het oude recht van toepassing tot het besluit onherroepelijk is. Dit geldt ook in het geval van een ingediende wijzigingsaanvraag vóór 1 januari 2024. Het oude recht blijft van toepassing wanneer er tegen het besluit beroep openstaat, of indien het besluit van kracht is en er geen mogelijkheid tot beroep meer openstaat. Dit volgt uit artikel 2.9, eerste lid van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 vallen eventuele vervolgaanvragen die zijn ingediend na deze datum, zoals wijzigingsverzoeken, onder de Omgevingswet en zullen op basis daarvan beoordeeld worden.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 5.1.2e. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

5.1.2e

Teammanager Vergunningverlening

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Maatregelen

Beroep

Diegenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 5.1.2e Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 5.1.2e Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

3 van 20

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

4 van 20

BIJLAGE 1 – TOELICHTING BESLUIT

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Waterschap Rijn en IJssel, Liemersweg 2, 7009 GG Doetinchem, hierna te noemen de aanvrager, van 28 augustus 2023 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- Onder het kopje *zienswijzen* wordt de binnengekomen zienswijze behandeld;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 28 augustus 2023 ontvingen wij een aanvraag van Waterschap Rijn en IJssel voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de poelkikker.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van het in de wet genoemde belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 27 februari 2024 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij per brief van 2 februari 2024 hebben verzocht.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Binnen deze termijn is een zienswijze binnengekomen.

De volgende documenten liggen ten grondslag aan dit besluit:

- Aanvraagformulier d.d. 28 augustus 2023;
- Activiteitenplan Hagenbeek Barchem, opgesteld door Ecologisch Adviesbureau Schröder d.d. 27 februari 2024;
- Ecologisch werkprotocol Hagenbeek Barchem, opgesteld door Ecologisch Adviesbureau Schröder d.d. 26 februari 2024;
- Overzichtstekeningen maatregelen 1:2000, tekeningnr. 221138_AdB_TEK_4001, d.d. 22 februari 2024;
- Overzichtstekeningen maatregelen deelgebied 1, tekeningnr. 221138_AdB_TEK_4002, d.d. 22 februari 2024;
- Dwarsprofielen, tekeningnr. 221138_AdB_TEK_4003, d.d. 22 februari 2024;
- Overzichtstekening natuurdoeltype na inrichting, tekeningnr. 221138_AdB_TEK_4005, d.d. 22 februari 2024;
- Vervolgonderzoek Hagenbeek, opgesteld door Ecologisch Adviesbureau Schröder d.d. 14 november 2022;

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

5 van 20

- Quickscan natuuronderzoek Hagen, opgesteld door Ecologisch Adviesbureau Schröder d.d. 11 juli 2022;
- Memo 'Bebouwingsonderzoek natuurgebied Hagenbeek' d.d. 16 januari 2023;
- Memo 'Effecten waterhuishouding inrichting Hagenbeek' d.d. 13 november 2023;
- GGOR++ Baakse Beek – Veengoot d.d. 1 november 2023;
- Bijlage 'Hagenbeek, Hydrologisch, ecologisch functioneren en kansen voor inrichting' d.d. 21 juli 2020.

Naar aanleiding van de uitspraak 'Porthos' van 2 november 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:3159) mag de zogenoemde partiële bouwvrijstelling niet langer toegepast worden, waardoor effecten van stikstofdepositie als gevolg van de aanlegfase niet langer vergunningvrij zijn. Mogelijk zijn er door het project / werkzaamheden ook effecten (van stikstof) op een Natura 2000-gebied en is hier ook een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Voor meer informatie over stikstof kunt u de website van BIJ12 (www.bij12.nl) het onderwerp "Stikstof en Natura 2000" raadplegen.

Wanneer er houtopstanden worden gekapt die beschermd zijn in het kader van afdeling 11.3 van het Besluit activiteit leefomgeving (activiteiten die houtopstanden betreffen) dient hiervoor een kapmelding bij de provincie Gelderland te worden gedaan en moet de houtopstand binnen 3 jaar op dezelfde locatie worden herplant. Indien (deels) hiervan afgeweken wordt, moet dit tijdig aan de provincie Gelderland worden verzocht en moet bij dit verzoek de bijzondere omstandigheden worden vermeld. Meer informatie hierover vindt u op:

<https://www.gelderland.nl/vergunningen/maatwerkvoorschrift-voor-kappen-bos-en-bomenrij>

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5 en 3.9 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

Aan Waterschap Rijn en IJssel, Liemersweg 2, 7009 GG Doetinchem;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang
Poelkikker (<i>Pelophylax lessonae</i>)	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen
	Artikel 3.5 lid 1	Vangen
	Artikel 3.34 lid 1	Uitzetten
Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	Artikel 3.10 lid 1b	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Belang:

A. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor het gebruik van de middelen zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 Middelen

Soort	Verbod	Middel
Poelkikker	vangen	Schepnet

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het plangebied zoals aangegeven in figuur 1 van bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 30 juni 2025 zijn uitgevoerd¹.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval

¹ Indien de werkzaamheden nog niet zijn afgerond op de genoemde einddatum, dient minimaal 8 weken (bij voorkeur 14 weken) vóór de einddatum een verlenging te worden aangevraagd via e-mailadres post@gelderland.nl onder vermelding van het zaaknummer.

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

7 van 20

zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2023-011059.

5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts-)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts-)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2023-011059.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2023-011059.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de poelkikker en waterspitsmuis.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2023-011059. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. Vanaf het moment dat versturende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op

---

² De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

8 van 20

de projectlocatie en wordt door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct overhandigd.

13. Het logboek wordt door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden waarbij ecologische begeleiding nodig was aan de provincie Gelderland verstrekt via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2023-011059.
14. Uiterlijk 4 weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt een planning van de fasering van de uit te voeren werkzaamheden aangeleverd via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2023-011059. In deze planning wordt opgenomen welke werkzaamheden in welke periode op welke locatie plaatsvinden.

Soortspecifieke voorschriften

15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elk geval het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
16. Als in de broedperiode gewerkt wordt dienen aanwezige broedgevallen van algemene broedvogels buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Poelkikker

17. Poelkikkers worden afgevangen nadat er geschikt alternatief leefgebied beschikbaar is welke niet meer verstoord wordt door de werkzaamheden.
18. Gebieden waar de poelkikker voorkomt worden tijdens de werkzaamheden ongeschikt gemaakt en gehouden door het kort maaien van de vegetatie. Wanneer werkzaamheden in de watergang plaatsvinden wordt ook de vegetatie in de watergang (op de plekken waar de werkzaamheden plaatsvinden) kort gehouden.

Waterspitsmuis

19. Door de ecologisch deskundige op het gebied van waterspitsmuis worden gebieden aangewezen als kansrijk voor de aanwezigheid van waterspitsmuis. Indien in zulke gebieden werkzaamheden plaatsvinden moeten deze gebieden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt worden gemaakt door het kort maaien van de vegetatie. Dit kort maaien moet in een rustig tempo gebeuren met de hand of het gebruik van licht materieel.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Binnen het plangebied worden diverse inrichtingsmaatregelen genomen om de kwaliteit en duurzaamheid van het gebied te verbeteren. De maatregelen zorgen voor een hogere grondwaterstand en grotere grondwatervoorraad voor het direct aangrenzende landbouwgebied. Hiertoe worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Het dempen en verondiepen van greppels en sloten;
- Het plaggen van natuurpercelen;
- Het ophogen van cultuurpercelen en beheerpaden;
- De aanleg van natuurvriendelijke oevers;
- Het rooien van bomen en struiken t.b.v. doorgangen voor onderhoudsmaterieel;
- De aanplant van bosplantsoen t.b.v. de ontwikkeling van struwelen;
- De realisatie van beverbulten, dammen, duikers, grasbetontegels, stenen drempels en stuwen.

De werkzaamheden worden tot uiterlijk 30 juni 2025 uitgevoerd. De fasering wordt afgestemd met de uitvoerend aannemer. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt deze planning aangeleverd bij de provincie Gelderland zoals beschreven in voorschrift 14.

In het bij de aanvraag toegevoegde projectplan 'Activiteitenplan Hagenbeek Barchem' (Ecologisch adviesbureau Schröder, d.d. 27 februari 2024) zijn opgenomen:

- Het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- Een effectbeoordeling van het project;
- De te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- Alternatievenafweging;
- Onderbouwing wettelijk belang;
- Beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar boomkikker, kamsalamander, poelkikker, waterspitsmuis en grote modderkruiper in 2022. De aanvrager heeft aangegeven dat de onderzoeken zijn gebaseerd op de kennisdocumenten van BIJ12.

Tabel 3 geeft een overzicht van de resultaten van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de te verwachten effecten van het project.

Tabel 3 Resultaten ecologisch onderzoek en effectbeoordeling

Aangetroffen soorten	Aantal aangetroffen verblijfplaatsen	Aantal verblijfplaatsen waar negatieve effecten verwacht worden
Poelkikker	4 locaties	3 locaties (1 aaneengesloten watergang)

Aan de hand van het eDNA onderzoek is geen aanwezigheid van de waterspitsmuis vastgesteld. Het gebruik van enkel eDNA als onderzoeksmethode wordt niet geaccepteerd om deze soort uit te sluiten. Daarom is er een werkprotocol opgesteld waarin rekening wordt gehouden met de waterspitsmuis.

Er zijn in het gebied indicaties dat buizerd, ransuil en kleine marterachtigen voorkomen. Potentiële verblijfplaatsen van deze soorten worden buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden gehouden.

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

10 van 20

Preventieve maatregelen*Algemeen*

- De werkzaamheden als geheel moeten een zo beperkt mogelijk effect hebben op plant- en diersoorten. Dit betekent dat het betreden van het terrein tot een minimum beperkt moet blijven.
- De werkzaamheden worden begeleid door een ecologisch deskundige (i.c. ter zake deskundig ecooloog), in te zetten door de aannemer.
- Werkzaamheden worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang.
- In onvoorziene situaties moet altijd direct in overleg worden getreden met de directie en de begeleidend ecooloog.
- Het uitvoerend personeel is alert op de aanwezigheid van niet aangeduide zwaarder beschermde plant- en diersoorten.
- Het ecologisch werkprotocol dient op locatie van het plangebied aanwezig te zijn en onder alle betrokken werknemers bekend te zijn.
- Werkzaamheden dienen conform het ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de soort. De perioden zijn opgenomen in tabel 1 van het ecologisch werkprotocol (afbeelding 4, bijlage 3 van dit besluit).
- Het kan voorkomen dat het (bijv. door weer en/of planning) onmogelijk blijkt om buiten de kwetsbare periode te kunnen werken. In dat geval dient met de begeleidend ecooloog naar een voor het betrokken (deel-)gebied en betrokken plant- en/of diersoort(-en) zo goed mogelijke oplossing te worden gezocht.
- De optimale werkperiode is sterk afhankelijk van de soorten en de typen werkzaamheden en kan daarom niet in het algemeen aangegeven worden. Daartoe dient de natuurkalender steeds richtinggevend te zijn tussen de uitvoerder en de begeleidend ecooloog.
- Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen de hier genoemde periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door de begeleidend ecooloog.
- Afwijken van het ecologisch werkprotocol mag uitsluitend na overleg met en met toestemming van de begeleidend ecooloog en de directie.
- Voorafgaand aan het werk wordt het ecologisch werkplan voor betrokken partijen (i.i.g. SBB, (onder-)aannemers en directie) toegelicht door de begeleidend ecooloog op locatie middels het organiseren van een Toolbox ecologie.
- Om de (planning van de) ecologische begeleiding goed uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat de ter zake kundig ecooloog bij alle bouwvergaderingen aanwezig is.
- De (onder-)aannemer maakt voor de aan- en afvoer van materiaal en materieel uitsluitend gebruik van de in het werkprotocol vastgestelde beheerpaden en tijdelijke rijroutes. Insporing op beheerpaden en tijdelijke rijroutes dient te worden voorkomen.

Amfibieën

- Struweel en bos nabij voortplantingspoelen van boomkikker dient (grotendeels) gehandhaafd te blijven om als landbiotoop en overwintering biotoop te dienen. In het veld dienen deze locaties voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden door een ter zake kundig ecooloog te worden gemarkeerd door middel van rood-witte linten.
- Het kappen van bomen en struiken wordt buiten de kritische periode van boomkikker en poelkikker uitgevoerd.
- Het dempen en verondiepen van greppels en sloten en de aanleg van NVO's worden zo veel mogelijk buiten de kritische periode van amfibieën uitgevoerd.
- Het kan echter wenselijk zijn om lokaal wel in de kritische periode van amfibieën te werken. In dat geval dient er in overleg met de ter zake kundige ecooloog ecologische begeleiding van de werkzaamheden plaats te vinden. Eieren, larven en (on-)volwassen

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

11 van 20

dieren moeten zo veel mogelijk worden afgevangen en in soortgelijk voortplantings- en landhabitat worden teruggezet.

- Bij het verondiepen van greppels en sloten wordt stroomafwaarts gewerkt, of bij stilstaande greppels en sloten één richting op gewerkt (in de richting van intact te blijven greppels en sloten) zodat amfibieën kunnen vluchten.
- Bij het plaggen van natuurpercelen en het ophogen van beheerpaden wordt één richting op gewerkt zodat amfibieën kunnen vluchten.

Broedvogels

- Het kappen van bomen en struiken wordt buiten de kritische periode van broedvogels uitgevoerd
- Indien er nestlocaties worden aangetroffen van buizerd of ransuil worden versturende werkzaamheden niet uitgevoerd binnen en straal van 75 meter rondom deze nestlocaties.

Zoogdieren

- De uit te voeren werkzaamheden in ruigten, struwelen, houtwallen en -singels en/of bossen worden in principe buiten de kritische periode van bunzing en wezel uitgevoerd.
- Indien het noodzakelijk is om in de kritische periode van de bunzing en wezel te werken, wordt door een ecologisch deskundige vastgesteld waar potentiële vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn. Al deze locaties dienen door een ter zake kundig ecooloog voorafgaand aan de werkzaamheden gemarkeerd te worden door middel van de plaatsing van rood-witte linten. De bevindingen worden in nauw overleg met de (onder-)aannemer doorgesproken, zodat er voldoende verblijfplaatsen in het netwerk behouden blijven.
- Indien de kapwerkzaamheden na de zomer van 2024 worden uitgevoerd worden de locaties met mogelijk te kappen bomen opnieuw onderzocht op de eventuele aanwezigheid van eekhoornnesten.

Vlinders

- De uit te voeren werkzaamheden in houtwallen en -singels en/of bossen worden in principe buiten de kritische periode van grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder uitgevoerd.
- In Hagenbeek komen een aantal waardplanten van deze vlinders voor die (zeer) algemeen aanwezig zijn (m.n. boswilg). Deze hoeven niet te worden verplant. Eventueel aanwezige iepen, wilde kamperfoelie en zoete kers worden echter teruggesnoeid (kamperfoelie) of afgezet (iep en zoete kers) en verplant naar abiotisch gelijkwaardige locaties binnen de begrenzing van het SBB-reservaat. Hoogstamfruitbomen (waardplant grote vos) komen op de 12 locaties niet voor. Voorafgaand aan de kap dient een ter zake deskundig ecooloog deze eventueel aanwezige 3 waardplanten op te sporen en te markeren. In overleg met de (onder-)aannemer worden de hierboven genoemde maatregelen vervolgens uitgevoerd.

Flora

- De ter zake deskundig ecooloog markeert de (belangrijkste) groeiplaatsen van indicatieve planten in het groeiseizoen van 2024.
- Tijdens de uitvoeringsperiode van de (onder-)aannemer na het groeiseizoen van 2024 worden deze gemarkeerde groeiplaatsen tijdelijk in depot gezet, direct naast de originele groeiplaats en net buiten de werkstrook; ecologisch begeleid door de ter zake deskundig ecooloog. Daarbij worden de planten niet langer dan nodig in depot gezet (hooguit enkele dagen). Daarnaast worden de zoden van de indicatieve planten inclusief het gehele wortelstelsel uitgegraven (voldoende dikke kluit).

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

12 van 20

- Na het dempen, verondiepen of ophogen worden zij teruggeplaatst op locatie van de verondiepte greppel of sloot in de nabije omgeving (binnen 10 meter) van de oude groeiplaats; ecologisch begeleid door de ter zake deskundig ecooloog.
- Het gedeelte van de taluds van de te verondiepen greppels en sloten blijft ongemoeid (er dient geen grond op terecht te komen).

Mitigerende maatregelen

Tabel 4 geeft een overzicht van de te realiseren voorzieningen voor de poelkikker en waterspitsmuis. In figuur 2, bijlage 3 van deze ontheffing zijn de maatregelen in het plangebied opgenomen.

Tabel 4 Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie
Poelkikker Waterspitsmuis	Alternatief geschikt habitat wordt gerealiseerd voordat er werkzaamheden in bestaand habitat plaatsvinden.	Door de herinrichting van het plangebied zullen er meer geschikte wateren ontstaan in het plangebied welke geschikt zijn als voortplantingswater. Deze zullen ook minder snel droog komen te staan.

Poelkikker

- De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat individuen tijdig kunnen vluchten (zoals vluchtwegen open laten, in één richting werken).
- Er wordt gewerkt vanaf 09:00 in de ochtend, omdat poelkikkers daarvoor onvoldoende zijn opgewarmd en dus niet erg actief zijn (zij zijn koudbloedig).
- Voorafgaand aan het vangen van poelkikkers, larven en eiklompjes moet er geschikt voortplantingswater met bijbehorend landhabitat voorhanden zijn, zodat de afgevangen dieren zo snel mogelijk in geschikte wateren kunnen worden losgelaten.

Waterspitsmuis

- De te verondiepen en te dempen sloten worden 2 dagen voorafgaand aan het feitelijke verondiepen of dempen (en bijbehorende werkzaamheden zoals opschonen van taluds) door de begeleidende ecooloog gecontroleerd op de mogelijke aanwezigheid van kansrijke locaties en/of verblijfplaatsen voor de waterspitsmuis. In het logboek wordt beschreven hoe deze kansrijke locaties voor waterspitsmuizen eruit zien (vegetatietypen) en waar ze zich bevinden.
- Indien deze kansrijke locaties aanwezig zijn, kan worden gewerkt tot een afstand van 25 m daartoe (i.c. straal 25 m kansrijke locatie) of worden de desbetreffende werkzaamheden uitgesteld tot een later moment. Dan kan redelijkerwijs worden aangenomen dat ouderdieren in het leefgebied aanwezig blijven.
- In afwijking op het werkprotocol vindt ecologische begeleiding gedurende het hele jaar plaats, dus ook tijdens de minder kwetsbare periode.

Beoordelingskader

Tabel 5 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 5 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op door het project. Toelichting: Er is niet voldoende onderzoek gedaan naar de waterspitsmuis. Om deze reden is uitgegaan van een worst-case situatie en een aangepaste werkwijze opgenomen in het werkprotocol.	Ja
Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld. Toelichting: Er is niet voldoende onderzoek gedaan naar de waterspitsmuis. Om deze reden is uitgegaan van een worst-case situatie en een aangepaste werkwijze opgenomen in het werkprotocol.	Ja
De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd. Toelichting: Door de herinrichting van het plangebied komt er meer geschikt habitat voor aanwezige soorten.	Ja
De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief. Toelichting: De plannen hebben betrekking tot het verbeteren van de habitattypen. De werkwijze is zo opgesteld dat er zo min mogelijk effecten optreden op mogelijk aanwezige soorten.	Ja
Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd. Toelichting: De herinrichting ziet toe op een klimaatrobuuste inrichting van het gebied, waardoor de natuurwaarden verbeteren.	Ja
De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden en welke middelen hiervoor kunnen worden ingezet. Deze zijn weergegeven in tabel 1 en 2. Voor deze soorten, verboden en middelen wordt de ontheffing verleend. Dit wijkt af van de aangevraagde soorten en verboden.

In het activiteitenplan wordt benoemd dat aanwezige poelkickers worden weggevangen, hiervoor is geen ontheffing aangevraagd. Om deze reden verlenen we ambtshalve ook ontheffing voor het vangen en verplaatsen van poelkickers. Hiertoe zijn toegestane middelen en aanvullende voorschriften opgenomen in dit besluit.

Daarnaast is in overleg met Waterschap Rijn en IJssel ook ontheffing verleend voor de waterspitsmuis, omdat het uitgevoerde eDNA onderzoek niet voldoende is om de soort uit te sluiten in het plangebied.

ZIENSWIJZEN

Op 8 mei 2024 is door Cap Debitem te Delden namens omwonenden een zienswijze ingediend.

1. Het wettelijk belang

Aan het ontwerpbesluit heeft het college ten grondslag gelegd dat de ontheffing in het belang is van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Het college heeft verwezen naar het bepaalde in art. 3.8 lid 5 onder 3° Wnb. De genoemde wetsbepaling vormt de implementatie van art. 16 lid 1 sub c Habitatrictlijn. Naar mening van betrokkenen is onvoldoende gemotiveerd dat de ontheffing verleend kan worden op grond van artikel 3.8 lid 5 onder 3 van de Wnb. Aanvullend is een rapportage aangeleverd waarin wordt onderbouwd dat het voorgenomen project niet in het belang is van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Daarnaast moet op grond van artikel 8 lid 1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen worden meegenomen in beslissingen van de overheid. Doordat het belang niet voldoende gemotiveerd is, is ook onvoldoende rekening gehouden met art. 8 van het EVRM.

Reactie: De ontheffing is aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. In de periode 2006-2013 heeft Waterschap Rijn en IJssel een GGOR-studie uitgevoerd. In deze studie is met een grondwatermodel gekeken naar het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per functie. Ook is gekeken naar de natuurdoelen die gesteld zijn voor het gebied Hagenbeek en welke maatregelen genomen kunnen worden om deze doelen te realiseren. Uit de studie is gebleken dat de kwaliteit en duurzaamheid van het gebied Hagenbeek en omliggende landbouwgronden verbeterd kan worden door de watergangen rondom Hagenbeek te verondiepen. Op deze manier zal de grondwaterinvloed toenemen, waardoor verzuring van het gebied wordt voorkomen. Ook zorgt de hogere grondwaterstand voor een grotere grondwatervoorraad, waardoor het gebied en omliggende landbouwgronden beter bestand zijn tegen droogteperiodes.

Volgens de aangeleverde rapportage (productie 2) zou de werkelijke grondwaterstand hoger zijn dan de grondwaterstanden volgens het gebruikte model van het Waterschap. Waterschap Rijn en IJssel heeft als reactie hierop een notitie aangeleverd, waaruit blijkt dat er in het gebied peilingen zijn uitgevoerd die inderdaad aantonen dat het

grondwaterpeil hoger ligt dan volgens het toegepaste model. Op basis van deze metingen zijn de grondwaterstanden in de uitgangssituatie aangepast. De maatregelen zijn nodig om te voldoen aan de natuurdoelen die voor het gebied Hagenbeek zijn vastgesteld. Daarbij is ook onderzocht wat de effecten van de maatregelen zijn op omringende landbouwgronden, waarbij rekening is gehouden met de onderschatting van de GHG in het grondwatermodel AMIGO. Uit het onderzoek is gebleken dat er geen sprake zal zijn van normoverschrijdende inundatie op omringende landbouwgronden. Hiermee is aangetoond dat de werkzaamheden terecht worden uitgevoerd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Uit de aangeleverde onderzoeken blijkt dat de persoonlijke levenssfeer van omwonenden niet wordt aangetast als gevolg van de maatregelen. De effecten van de maatregelen zijn onderzocht en daaruit blijkt dat er geen schade aan omringende landbouwgronden en woningen te verwachten is. Daarmee is dit besluit niet in strijd met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

2. Gevolgen voor omwonenden

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van poelkikker en waterspitsmuis worden vernietigd. Als gevolg daarvan kunnen poelkikker en waterspitsmuis mogelijk uitwijken naar de omringende agrarische percelen. Indien de poelkikker en waterspitsmuis zich op de agrarische percelen vestigen kunnen eigenaren van deze percelen de landerijen niet langer bewerken zoals dat nu gebeurt. Dit belang van de ondernemers is niet meegewogen in het besluit.

Reactie: Met de beoordeling is rekening gehouden met de belangen op grond van de Wet natuurbescherming. Met betrekking tot het risico dat de poelkikker en waterspitsmuis uitwijken naar omringende agrarische percelen merken we het volgende op. De werkwijze en maatregelen zijn zodanig opgesteld dat er binnen het plangebied te allen tijde voldoende verblijfplaatsen en geschikt leefgebied beschikbaar is voor de poelkikker en waterspitsmuis om naar deze alternatieve leefgebieden uit te kunnen wijken. Wanneer er potentiële verblijfplaatsen worden vernietigd zullen er daardoor binnen het plangebied voldoende alternatieven aanwezig zijn voor de poelkikker en waterspitsmuis.

De poelkikker heeft een voorkeur voor stilstaande voedselarme en schone wateren met goed begroeide oeverzones en de waterspitsmuis komt vooral voor langs oevers van wateren met een bodembedekkende vegetatie. Door de eisen die de poelkikker en waterspitsmuis aan hun leefgebied stellen en doordat er binnen het plangebied voldoende alternatief leefgebied aanwezig is, is het niet waarschijnlijk dat deze soorten zich zullen vestigen in omringende intensief bewerkte agrarische percelen. Ondanks dat het niet

Datum

22 juli 2024

Zaaknummer

2023-011059

Blad

16 van 20

waarschijnlijk is dat poelkikker of waterspitsmuis zich in omringende agrarische percelen zal vestigen, is er altijd een kans dat deze soorten toch gebruik maken van omringende weilanden, bijvoorbeeld als winterverblijf voor de poelkikker. De kans dat dit gebeurt zal als gevolg van het project echter niet wijzigen ten opzichte van de bestaande situatie.

CONCLUSIE

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
22 juli 2024

Zaaknummer
2023-011059

Blad
17 van 20

BIJLAGE 2 – KAART PROJECTGEBIED

Figuur 1: Luchtfoto van het plangebied met te dempen sloten waar poelkikker is aangetroffen (rode lijn)

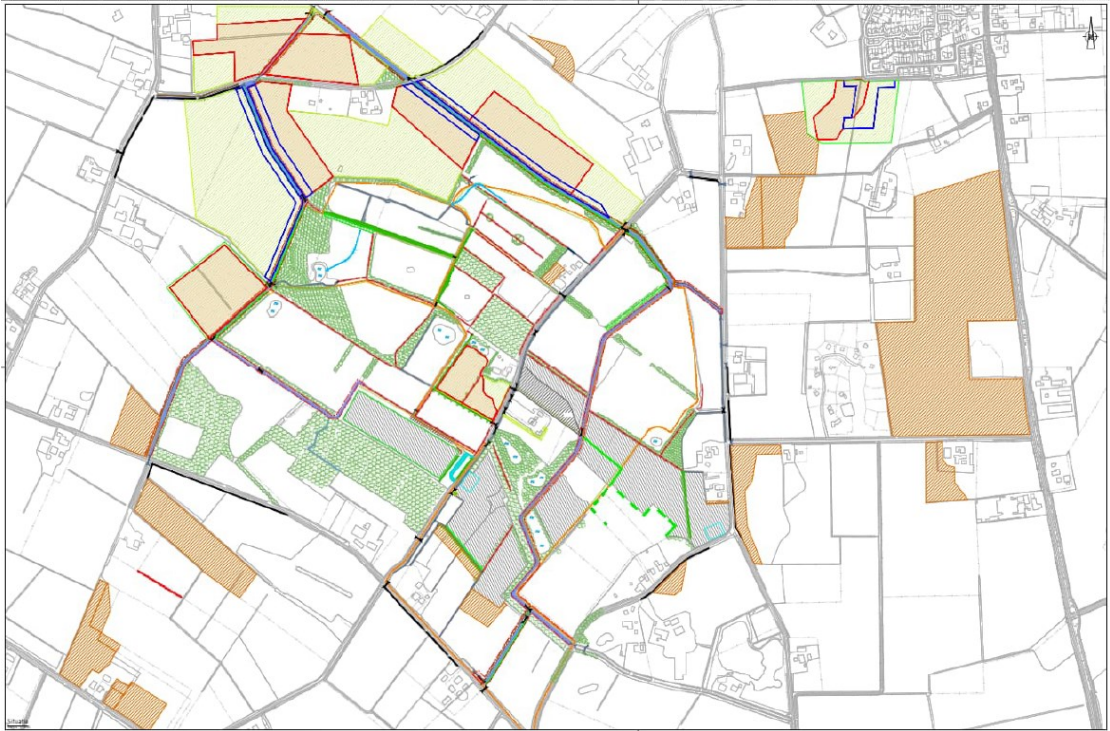
Datum
22 juli 2024

Zaaknummer
2023-011059

Blad
18 van 20

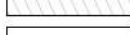

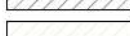
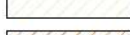
BIJLAGE 3 – MITIGERENDE MAATREGELEN

Figuur 2: Inrichtingen plan met te nemen maatregelen.

Figuur 3: Legenda bij het inrichtingenplan.

Legenda

	Legger watergang (onderhoudsplicht WRIJ)
	Handhaven watergang (onderhoudsplicht derden)
	Verondiepen watergang (onderhoudsplicht derden)
	Opschonen watergang
	Te dempen watergang
	Onderhoudspad WRIJ (breedspoor, 5.00m, na uitvoering)
	Onderhoudsroute WRIJ (breedspoor, 5.00m, na uitvoering)
	Beheerpad SBB
	Tijdelijke rijroute
	Natuurvriendelijke oever
	Oppervlakkige terreinafwatering
	Wandelroute
	Kernzone WRIJ
	Bestaande duiker
	Nieuwe duiker
	Nieuwe stuw
	Bestaande stuw
	Nieuwe stenen drempel
	Nieuwe lijngoot
	Bossage
	Aanplanten struweel
	Afplaggen/ ontgraven terrein ophoging Flierdijk
	Contour natschade
	Contour spitten met open put methode
	Spitten met open put methode
	Ophoging
	Ophogen, cultuurtechnisch profileren en inzaaien
	Wens tot ophoging
	Aanbrengen grasbetontegels depot SBB

Datum

22 juli 2024

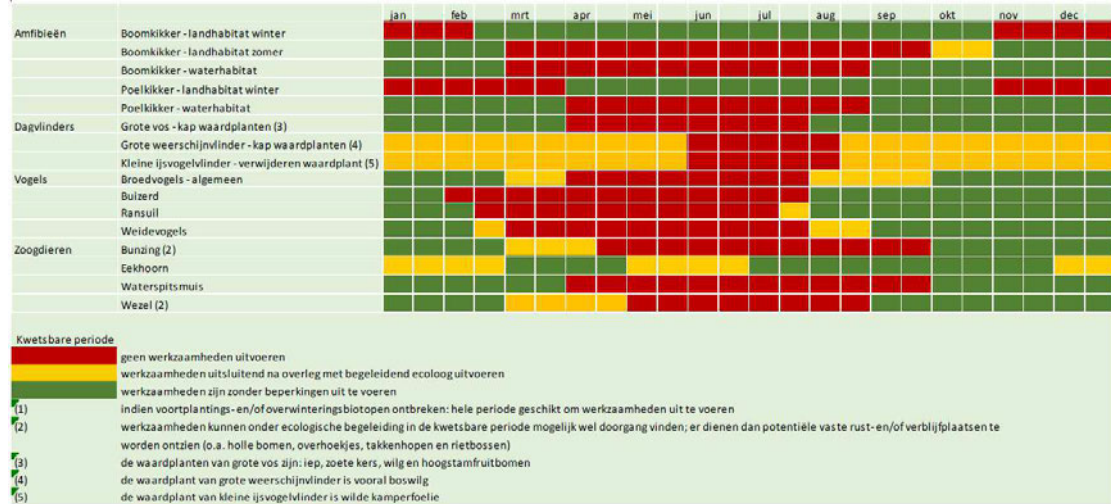
Zaaknummer

2023-011059

Blad

20 van 20

Figuur 4: Natuurkalender met kwetsbare periodes per soort.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2